

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра менеджменту та публічного управління

СИЛАБУС

ГІБРИДНА ВІЙНА І ГІБРИДНИЙ СВІТ /
HYBRID WAR AND HYBRID WORLD

Інформація про викладача						
Викладач	Ніколіна Ірина					
Науковий ступінь	кандидат наук з державного управління					
Вчене звання	доцент					
Посада	доцент					
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25					
Контактний телефон	55-04-37					
E-mail:	i.nikolina@vtei.edu.ua					
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua					
Інформація про освітній компонент						
Статус компоненту	Вибірковий					
Освітній ступінь	Бакалавр					
Навчальний рік	2026/2027					
Анотація курсу	Мета освітнього компонента - надання комплексу систематизованих теоретичних знань щодо гібридної війни, руйнування системи міжнародної безпеки та оволодіння практичними вміннями і навичками щодо міжнародного та українського досвіду протидії елементам гібридної війни у контексті забезпечення комплексної безпеки.					
Мова викладання	Українська					
Результати навчання	Розуміти комплексну природу, складність, логіку і закономірності гібридних загроз. Виявляти, ідентифікувати, класифікувати елементи гібридної війни та ефективно на них реагувати в міжгалузевій взаємодії. Розробляти ефективні управлінські рішення для протидії гібридній війні в межах своєї професійної компетенції.					
Тематичний план та оцінювання результатів навчання						
Назва теми	Усього годин / кредитів	Кількість годин			Форми контролю	Бальна оцінка
		з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів		
Тема 1. Гібридні загрози	17	4	4	9	В, РСЗ, П, РМГ, ІГ	10

Тема 2. Ландшафт гібридних загроз	17	4	4	9	В, РСЗ, П, РМГ, ІГ	10
Тема 3. Концепція «гібридної» війни та її складові	17	4	4	9	В, РСЗ, П, РМГ, ІГ	10
Тема 4. Інструментарій гібридної війни	17	4	4	9	В, РСЗ, П, РМГ, ІГ	10
Тема 5. Особливості гібридного протистояння у сучасному світі	17	4	4	9	В, РСЗ, П, РМГ, ІГ	10
Тема 6. Гібридна війна як фактор нестабільності міжнародної системи	17	4	4	9	В, РСЗ, П, РМГ, ІГ	10
Тема 7. Основи захисту: історія проблеми та основні підходи до протидії гібридній війні	17	4	4	9	В, РСЗ, П, РМГ, ІГ	10
Тема 8. Гібридний світ: обриси нової реальності	17	4	4	9	В, РСЗ, П, РМГ, ІГ	10
Тема 9. Пошук міжнародно-правових безпекових формул	17	2	2	13	В, РСЗ	5
Індивідуальне завдання	27			27	ІЗ	15
Разом	180/6	34	34	112		100
Підсумковий контроль-екзамен						

Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: В – відповідь на практичних заняттях – 2 бали. РМГ – робота в малих групах – 1 бал. П – презентація – 2 бали. РСЗ – ситуаційне завдання – 3 бали. ІГ – інтерактивний глосарій – 2 бали. ІЗ – індивідуальні завдання – 15 балів (курси на платформах «Prometheus», «EdEra», «Дія Освіта», «Освітня онлайн-платформа Зрозуміло!», «Освітній хаб міста Києва» або на інших сервісах або на інших сервісах – 5 балів; участь у наукових заходах – 10 балів). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.
Основні літературні та інформаційні джерела	1. Гібридні загрози та комплексна безпека: навчальний посібник. Укл. Карпенко О.О., Осипова Є.Л. Київ : ТОВ «ТРОПЕА», 2024. 76 с. URL: https://duit-fut.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/Blok_A5_ISBN_GZ.pdf. 2. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 532 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-03/reznikova-ukraineresilience2022_02.pdf. 3. Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. К. : НІСД, 2017. 496 с. URL: https://www.niss.gov.ua/publikacii/monografii/svitova-gibridna-viyna-ukrainskiy-front-monografiya. 4. Рюле М., Робертс К. Розширення інструментарію НАТО з протидії

	гібридним загрозам. URL: https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2021/03/19/rozshirennya-nstrumentaryu-nato-z-protid-gbridnim-zagroزام/index.html . 5. Хопкінс Дж. Протидія когнітивній війні: інформованість і стійкість. NATO REVIEW. URL: https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2021/05/20/protidya-kognitivnj-vjn-nformovanst-stjks/index.html . 6. Giannopoulos, G., Smith, H., Theocharidou, M., The Landscape of Hybrid Threats: A conceptual model, EUR 30585 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021, ISBN 978-92-76-29819-9, doi:10.2760/44985, JRC123305. 7. Jungwirth, R., Smith, H., Willkomm, E., Savolainen, J., Alonso, Villota M., Lebrun, M., Aho, A., Giannopoulos, G., Hybrid threats: a comprehensive resilience ecosystem – Executive summary, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/113791, JRC129019. URL: https://www.hybridcoe.fi/wp-content/uploads/2023/09/JRC129019_02.pdf .
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Організація навчального процесу здійснюється відповідно до положення «Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти». Розроблено завдання для практичних занять з курсу, при викладанні застосовуються сучасні методи навчання; при виконанні завдань використовується автоматизована система управління навчанням MOODLE, передбачено виконання ситуаційних завдань та самостійної роботи. Зараховуються результати неформальної освіти.
Відпрацювання пропусків занять	Відпрацювання пропущених занять з поважних та неповажних причин здійснюється шляхом проведення викладачем опитування здобувача за темою в усній або письмовій формі.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль-екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).
Академічна доброчесність	Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти.
Політика застосування штучного інтелекту	Інститут заохочує відповідальне використання ШІ для покращення та оптимізації процесу навчання. Здобувачі можуть використовувати інструменти ШІ для таких завдань, за умови, що фінальний продукт є результатом їхньої власної інтелектуальної праці: 1. Планування та генерація ідей Використання ШІ для мозкового штурму, пошуку нових ідей для теми курсової / кваліфікаційної роботи, есе (з обов'язковим додаванням у запит посилань на україномовні джерела за тематикою дослідження). Створення кількох варіантів структури або плану роботи для подальшого власного вибору та опрацювання. 2. Допомога в дослідженнях

Узагальнення великих наукових статей або звітів для швидкого розуміння їхньої суті. Важливо: це не замінює необхідності самостійного прочитання та критичного аналізу ключових джерел.

Пошук релевантної літератури або джерел (з обов'язковою подальшою перевіркою їх існування та достовірності, оскільки ШІ може вигадувати джерела).

3. Покращення власного тексту

Перевірка граматики, орфографії та пунктуації у власноруч написаному тексті.

Перефразування власних складних речень для покращення ясності та стилю.

Переклад фрагментів тексту з іноземних джерел з обов'язковим подальшим редагуванням, оскільки автоматичний переклад часто буває неточним.

4. Заборонене використання ШІ (що вважається порушенням академічної доброчесності)

Наступні дії є суворо забороненими і розглядаються як грубе порушення принципів академічної доброчесності, що прирівнюється до плагіату та академічного шахрайства:

1. Пряме копіювання (Плагіат)

Подання тексту, повністю або значною мірою згенерованого ШІ, як власної, оригінальної роботи. Це стосується як цілих робіт (кваліфікаційних, есе тощо), так і окремих абзаців чи розділів.

2. Використання під час контрольних заходів

Будь-яке використання інструментів ШІ під час екзаменів, заліків, модульних контрольних робіт, тестів (включаючи онлайн-тестування), якщо це не було прямо та письмово дозволено науково-педагогічним працівником для конкретного завдання.

3. Фальсифікація та вигадкування

Використання ШІ для створення фальшивих даних, неіснуючих посилань на літературу, фейкових цитат чи результатів досліджень.

4. Делегування ключових завдань

Перекладання на ШІ основного аналітичного чи творчого завдання роботи.

5. Виконання роботи за іншого

Використання ШІ для написання рецензій, відповідей на форумах, виконання групових завдань від імені здобувача, якщо це не передбачає його активної інтелектуальної участі.

5. Вимоги до декларування та цитування

Прозорість є ключовим елементом відповідального використання ШІ.

1. Обов'язок декларування

Здобувач зобов'язаний декларувати факт використання інструментів генеративного ШІ у всіх письмових роботах, що підлягають оцінюванню (курсіві, кваліфікаційні, наукові роботи тощо).

Виняток: декларування не вимагається для базових завдань, як-от перевірка орфографії чи граматики за допомогою вбудованих редакторів (наприклад, в MS Word).

2. Пріоритет вимог науково-педагогічного працівника

Науково-педагогічний працівник має право встановити власні, більш деталізовані правила використання та декларування ШІ в межах своєї дисципліни.

3. Формат декларації

Декларація має бути розміщена у вступі до роботи або в окремому параграфі «Декларація про використання ШІ» в кінці роботи (перед списком літератури).

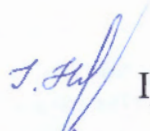
Декларація повинна містити:

назву інструменту та компанію-розробника (наприклад, ChatGPT від OpenAI, Gemini від Google);

	чіткий перелік завдань, для яких використовувався ШІ; підтвердження, що здобувач несе повну відповідальність за фінальний зміст роботи. 6. Відповідальність та наслідки порушення Недоброчесне використання штучного інтелекту, класифікується як порушення академічної доброчесності. Залежно від обставин, воно прирівнюється до таких академічних проступків, як плагіат, фабрикація, фальсифікація або обман. За незначне порушення (наприклад, відсутність декларації при дозволеному використанні): усне попередження; зниження оцінки за відповідну роботу. За суттєве порушення (наприклад, частковий плагіат з використанням ШІ): анулювання результату оцінювання (оцінка «незараховано» або «0» балів) без права перездачі; вимога повторного виконання завдання (написання нової роботи на іншу тему). За грубе або повторне порушення (наприклад, повне копіювання роботи, використання ШІ на екзамені): незарахування ОК з вимогою її повторного вивчення; подання до Комісії з питань етики та академічної доброчесності щодо розгляду питання про відрахування з інституту.
Інші складові політики компоненту	Обов'язковою умовою формування цілісного фахівця є розвиток soft skills (м'яких навичок), а саме розвиток ефективних комунікацій, креативності, гнучкого і критичного мислення, що можливо за рахунок виконання самостійної роботи здобувача, а саме участі з доповідями у студентських конференціях, семінарах, гуртках, дискусійних клубах, проходження онлайн курсів, тренінгів з тематики освітнього компонента.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 31 від 09.12.2025

Науково-педагогічний працівник

Ірина НІКОЛІНА

Завідувач кафедри

Наталя МАХНАЧОВА